

เรื่อง เพลงฉ่อยตำบลลานดอกไม้

รายละเอียด

บ้านร้านดอกไม้ ในอดีตกลายเป็นบ้านลานดอกไม้ในปัจจุบัน ริมฝั่งน้ำปิงเหนือเมืองกำแพงเพชรไปเล็กน้อย มีชุมชนโบราณที่สำคัญแห่งหนึ่งคือ ชุมชนโบราณบ้านลานดอกไม้ ในชุมชนแห่งนี้ เป็นชุมชนดั้งเดิม ประชาชนอาศัยอยู่สืบทอดมาหลายชั่วอายุคน ดั้งนั้นศิลปวัฒนธรรมจึงฝังรากลึก ในบ้านลานดอกไม้ เพลงพื้นบ้านที่เล่นกันมากกว่าร้อยปี จึงอยู่ในสายเลือดของชาวบ้าน การตามหาเพลงพื้นบ้าน โดยการไปพบแม่เป็เรื่อง ผิวพรรณ วัย 70 ปี ลูกศิษย์เอกของแม่ต่อ นุ่มนวม แม่เพลงในอดีต ที่เสียชีวิตไปแล้ว

เมื่อเล่าให้ฟังถึงความต้องการฟื้นฟู เพลงพื้นบ้านลานดอกไม้ จึงได้รับความร่วมมือ จากแม่เป็เรื่อง ผิวพรรณ ที่รวบรวม พ่อเพลงแม่เพลง ที่เคยเล่นด้วยกันเมื่อกว่า 50 ปี ที่ผ่านมา มาซ้อมร่วมกันอีกครั้งหนึ่ง เพลงที่ศิลปินพื้นบ้านลานดอกไม้ นำเสนอคือ เพลงฉ่อย หรือเพลงฉ่า อันเป็นเพลงปฐพีพากย์ คือกลอนที่ใช้แก้กัน ได้คารมกัน เกี่ยวพาราสิกัน

เพลงฉ่อย มีลักษณะกลอนบังคับ วรรคละ 6-9 คำ การโต้ตอบใช้ปฏิภาณไหวพริบเป็นสำคัญ บทหนึ่งจะยาว

เท่าใดก็ได้ เมื่อจบลูกคู่จะร้องรับพร้อมกันว่า ซาซัดซา ฉาดซา หน้อยแม่ เพลงฉ่อยบางที่เรียกกันว่า เพลงวง เพราะเวลาเล่นต้องยืนล้อมวงเล่น พ่อเพลงที่ยืนถัดมาเรียก คอสอง คอสาม ตามลำดับ เวลาเล่นขยับเท้าเดินช้าๆ หมุนไปรอบๆ และเมื่อเวลาเริ่มต้นใหม่ ก็จะมีการขึ้นต้น โองโรงเงิ ละโอ โง้งโง้ย และลูกคู่จะปรบมือ ให้จังหวะ การแสดงเพลงฉ่อยที่บ้านลานดอกไม้ เริ่มต้นด้วยบทไหว้ครู มีพิณพาทย์ และกลองรับและส่งจังหวะ เป็นแบบฉบับของการเล่นเพลงฉ่อย จากบทไหว้ครูที่ว่า สิบนิ้วประนม ขึ้นเหนือเศียร ทั้งดอกไม้รูปเทียนบูชาครูเอ๋ย ประนมเนียนยกหัตถ์นมัสการ สิบนิ้วประนม ขึ้นเกศา ฉันจะไหว้ครู เพชร ญลกัน ทั้งครูบรรยาย เชิญแม่พิม แม่คนรู้ให้มานั่งเป็นครูลูกไว้ เชิญแม่พิมมาชี้คอ ต่อปัญญาแล้วลูกจะว่าเพลงไป ขอให้จับมือว่า จับบ่าสอน ขอให้แนะนำเป็นกลอนเพลงไป ลูกจะว่าอะไร ขอย่าให้ติด ขอให้ลูกว่าเหมือนกับตาไม้ (เพลงส่งหน้าพาทย์.....)

คำสำคัญ : เพลงฉ่อย

ที่มา : สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร. (2554). เพลงฉ่อยบ้านลานดอกไม้. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :

https://www.m-culture.go.th/kamphaengphet/ewt_news.php?nid=907&filename=index

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2020-01-09

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=1268&code_db=610004&code_type=01